

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ІСТОРІЯ МІСЦЕВОЇ ПРЕСИ ГАДЯЧУ ВІД ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ
ДО СЬОГОДЕННЯ В АВТОРСЬКОМУ ЦИКЛІ ПУБЛІКАЦІЙ ГАЗЕТИ
«РІДНИЙ КРАЙ»**

Здобувачки першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
групи ЖУРБ-2-21-4.0д
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01
Журналістика
Глухової Дар'ї Андріївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Науковий керівник:
Петренко С. І., доцент
кафедри журналістики
та нових медіа, доктор
філософії в галузі
журналістики

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Допускаю до захисту перед ЕК

І.В. Погребняк,

завідувач кафедри журналістики та нових
медіа

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище) (підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2025 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
1.1. Обґрунтування актуальності проєкту	3
1.2. Мета і завдання роботи	4
1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку	5
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ «ІСТОРІЯ МІСЦЕВОЇ ПРЕСИ ГАДЯЧУ ВІД ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ДО СЬОГОДЕННЯ В АВТОРСЬКОМУ ЦИКЛІ ПУБЛІКАЦІЙ ГАЗЕТИ "РІДНИЙ КРАЙ"».....	7
2.1. Теоретико-методологічні засади	7
2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту	10
2.3. Процес створення циклу публікацій	12
III. ВИСНОВКИ	16
IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18
V. ДОДАТКИ	19
VI. АНОТАЦІЯ	20

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування актуальності проекту.

У сучасних умовах соціально-політичної трансформації українського суспільства, децентралізації влади, зростання значення регіональної ідентичності, питання вивчення й осмислення історії місцевої преси набуває особливої актуальності. Преса – важливий інструмент формування громадської думки, збереження культурної пам'яті та відображення суспільно-політичних процесів на локальному рівні. Саме тому звернення до історії загальноукраїнського часопису «Рідний край», що був започаткований в місті Гадяч і має понад столітню історію, – своєчасне і доцільне.

Проект відповідає викликам сьогодення, зокрема, в аспекті імплементації Цілей сталого розвитку ООН, а саме цілі №16 – «Мир, справедливість та сильні інститути», яка передбачає забезпечення доступу до інформації, розвиток відповідальних і прозорих інституцій. Регіональні медіа є невід'ємною частиною цих процесів, а їх історичний аналіз допомагає краще зрозуміти роль журналістики у становленні демократичного суспільства.

Через історію гадяцької преси можна відслідковувати вплив пропаганди на суспільство та медіа, а також проводити паралелі між минулим і сьогоденням.

Мета роботи – не лише зібрати й проаналізувати історичні відомості про гадяцьку пресу, а й представити їх у вигляді авторського циклу публікацій, адаптованого до сучасного читача. Це відповідає інформаційним потребам аудиторії, яка прагне знати й усвідомлювати історію свого краю. Окрім того, популяризація локальної історії через публікації в медіа сприяє збереженню нематеріальної культурної спадщини.

При створенні циклу матеріалів використовувалися традиційні журналістські жанри, а також сучасні принципи сторітелінгу й мультимедійної подачі. Збір інформації здійснювався шляхом вивчення архівних матеріалів,

періодичних видань минулого століття та краєзнавцями. Робота базується на журналістських стандартах: достовірності, точності, повноті, збалансованості.

Цикл публікацій, створений у межах бакалаврської кваліфікаційної роботи, вирізняється інноваційністю – вперше історія гадяцької преси подається в авторській інтерпретації, із глибоким зануренням у соціальний контекст кожного історичного періоду. Новизна полягає в поєднанні історичного підходу з журналістськими методами дослідження та популярною формою викладу матеріалу.

Проект відповідає правовим засадам діяльності журналістів, передбаченим Конституцією України, Законами України «Про медіа», «Про інформацію», «Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів», а також вимогам Кодексу етики українського журналіста.

1.2. Мета і завдання роботи.

Мета – дослідження етапів розвитку місцевої преси міста Гадяч упродовж XX – початку XXI століття, зокрема через призму функціонування та трансформації газети «Рідний край», а також створення на основі зібраного матеріалу циклу авторських публікацій, що висвітлюють ключові події та соціокультурний контекст розвитку гадяцької журналістики.

Завдання:

1) опрацювати архівні матеріали, бібліографічні джерела, старі випуски газет та усні свідчення, які дають уявлення про розвиток місцевої преси у Гадячі з початку XX століття до сьогодення;

2) проаналізувати еволюцію тематичної спрямованості, жанрової структури, мови і стилістики видань, що виходили в місті в різні історичні періоди;

3) визначити роль газети «Рідний край» як культурного й комунікаційного центру громади та простежити її редакційну політику в контексті соціальних змін;

4) розробити і реалізувати цикл авторських публікацій, спрямованих на популяризацію історії місцевої журналістики серед широкої аудиторії, з дотриманням журналістських стандартів і творчих підходів до подачі матеріалу.

Об'єкт – історичний розвиток місцевої преси міста Гадяч у контексті соціально-політичних і культурних змін з початку ХХ століття до сьогодення.

Предмет – авторський цикл публікацій у газеті «Рідний край», створений на основі дослідження еволюції гадяцької преси, її тематичних, жанрових, мовних і суспільно-інформаційних характеристик у різні історичні періоди.

1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку

Під час підготовки прикладної кваліфікаційної роботи було використано комплекс методів, які забезпечили повноцінне вивчення історії місцевої преси Гадяча, а також створення циклу авторських журналістських публікацій.

1) історико-описовий метод – застосовувався для фіксації й опису ключових етапів становлення та розвитку місцевих друкованих видань, зокрема газети «Рідний край», у контексті соціальних і політичних змін ХХ-ХХІ століть;

2) архівно-документальний метод – передбачав пошук, опрацювання й аналіз друкованих матеріалів різних років, архівних номерів газет, офіційних документів, які стосуються діяльності місцевої преси;

3) порівняльно-аналітичний метод – дозволив порівняти змістові, жанрові та стилістичні характеристики газетних матеріалів різних періодів, простежити динаміку змін у підходах до подачі інформації;

4) жанрово-стилістичний аналіз – був основним при створенні авторського циклу публікацій, що передбачає дотримання стандартів журналістики, добір відповідних форматів (історичний нарис, портрет, аналітична стаття, репортаж);

5) метод творчої реконструкції – полягав у побудові зв'язних медіатекстів на основі вивчених джерел, свідчень і особистих спостережень, у поєднанні фактологічної точності з художньо-публіцистичними елементами.

Комбінація зазначених методів дозволила не лише сформувати повну картину розвитку місцевої преси Гадяча, а й подати її у доступній і водночас фаховій формі для широкої читацької аудиторії з метою поглибити знання аудиторії про історію, культуру та вплив пропаганди на суспільство та медіа.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ (ІСТОРІЯ МІСЦЕВОЇ ПРЕСИ ГАДЯЧУ ВІД ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ДО СЬОГОДЕННЯ В АВТОРСЬКОМУ ЦИКЛІ ПУБЛІКАЦІЙ ГАЗЕТИ «РІДНИЙ КРАЙ»)

2.1. Теоретико-методологічні засади

Вибір теми бакалаврської кваліфікаційної роботи був зумовлений кількома чинниками що органічно поєднують професійні зацікавлення, практичний досвід і суспільну значущість досліджуваного питання.

Під час проходження виробничої практики в громадській спільці «Українська культурна спадщина», а також безпосередньо в редакції загальноукраїнського часопису «Рідний край», я мала змогу ознайомитися з внутрішньою роботою місцевого медіа, архівами, історичними матеріалами та особисто поспілкуватися з головним редактором. Саме він запропонував мені кілька тематичних напрямків для створення циклу журналістських матеріалів. Серед них мене особливо зацікавила історична тема – дослідження витоків гадяцької преси, її розвиток, журналістських персоналій і впливу на життя громади. Цей напрямок видався мені не лише пізнавальним, а й суспільно важливим, адже локальні медіа нерідко залишаються поза увагою широкої наукової та журналістської спільноти, хоча вони відіграють ключову роль у формуванні колективної пам'яті.

Історія місцевої преси в Україні залишається малодослідженою порівняно з аналізом національних медіа чи сучасних локальних видань. Переважна більшість наукових публікацій зосереджується на сучасних комунікаційних практиках або загальних тенденціях розвитку регіональних ЗМІ. Наприклад, у монографії «Регіональні медіа: дефініція поняття та особливості функціонування в умовах російсько-української війни 2022 року» [2] аналізується цифровізація місцевої преси, а у дослідженні «Регіональні ЗМІ в сучасному суспільстві: функції, завдання та проблеми» [3] увага здебільшого приділяється сьогоденню. Проте історичний погляд, зокрема на становлення друкованих медіа в малих містах, – залишається фрагментарним.

На противагу цьому, магістерська робота Ігоря Скрипченка «Районна газета «Голос Посулля»: етапи розвитку та особливості функціонування» [4], демонструє, що комплексне історичне осмислення місцевих медіа дозволяє виявити важливі механізми формування регіональної ідентичності, а також роль журналістики як інструменту пропаганди. Ігор Скрипченко, зокрема, показує, як радянські районні газети були складовою ідеологічної вертикалі та слугували передавачами вказівок з центру, посилюючи ефект пропаганди на місцевому рівні. Магістерська робота розкрила не лише пропагандистський вплив СРСР на медіа, а також і розповіла про складнощі тогочасного видавництва.

Роботи, подібні до дослідження про «Голос Посулля» [4], є поодинокими прикладами глибокого аналізу еволюції конкретного локального ЗМІ – і водночас свідченням цінності подібного підходу.

З дослідження І. В. Кучернюк «Часопис “Рідний край” у національно-культурному житті Наддніпрянщини: передумови заснування і діяльність (1905–1907 рр.)» [1] можна зробити висновок, що місцева преса Полтавщини має важливу інформацію про культурну ідентичність українського народу.

Хоча наприкінці XIX століття більшість українських видань були під жорсткою забороною або виходили російською мовою, революція 1905 року частково відкрила можливості для легального друку українською. На початку XX століття українська журналістика стала інструментом національного самовизначення та культурного опору імперській політиці.

“Перші спроби українських діячів заснувати тимчасові видання наштовхувалися на згубну політику російського царства щодо України. ... Початок XX століття характеризується значним піднесенням українського національно-визвольного руху, органічно пов’язаного з подіями 1905–1907 рр.”
[1, с. 49]

17 жовтня 1905 року було оприлюднено маніфест, який проголошував запровадження демократичних прав і свобод, зокрема й у сфері друкованої преси. Згодом, 24 листопада 1905 року, царський уряд затвердив «Временные

правила о печати» [5], у тексті яких вже не містилося згадки про заборону українськомовних видань.

Хоча ці зміни не скасували повністю адміністративного тиску й цензурних механізмів, вони створили унікальне вікно можливостей для формування україномовної преси, зокрема – в регіонах, які донедавна залишалися поза легальним інформаційним простором.

У цьому контексті поява в 1905 році часопису «Рідний край» у Полтаві стала не лише важливою подією для розвитку української періодики, але й символом поступового відновлення культурних прав українців у медіасфері. Цінність цієї наукової праці полягає не лише у фіксації фактів, але й у демонстрації ролі преси як засобу пробудження національної свідомості, формування громадянської позиції, літературного смаку та відчуття мови. Журнал «Рідний край» стає не просто інформаційним бюлетенем, а платформою для інтелектуального й культурного самовираження українців (серед його авторів – Панас Мирний, Олена Пчілка, Григорій Коваленко, Борис Грінченко).

На основі висновків Кучернюк постає потреба у поглибленому дослідженні локальної журналістики, зокрема й преси Гадяча, що була безпосередньо пов'язана із діяльністю «Рідного краю» (з 1914 року редакція деякий час працювала саме в Гадячі). Цей зв'язок стає природним обґрунтуванням для вибору теми бакалаврської кваліфікаційної роботи – вивчення історії місцевої преси Гадяча через призму змін, які відбувалися в національній журналістиці та геополітиці від початку ХХ століття до сьогодення.

З теоретичної точки зору, основою дослідження стали архівні документи та газетні архіви. Під час дослідження було враховано положення про значення регіональних медіа як соціокультурного феномена, що відображає і формує образ місця.

Методологічно робота поєднує історико-документальний аналіз (архіви газет, бібліотечні фонди, краєзнавчі джерела), а також жанрово-стилістичний аналіз публікацій різних періодів.

Паралельно було здійснено аналіз цільової аудиторії медіапроєкту. Відроджена в 2023 році газета «Рідний край» є загальноукраїнським часописом, який виходить друком у місті Київ та розповсюджується по всій Україні за передплатою. Попри порівняно невеликий наклад, видання має стабільну читацьку аудиторію, що цінує аналітичну, історичну та просвітницьку тематику.

Основними читачами є:

- 1) інтелектуали та культурно активні громадяни середнього й старшого віку;
- 2) колишні мешканці Полтавщини або люди, пов'язані з регіоном родинно чи професійно;
- 3) дослідники, краєзнавці, освітяни;
- 4) передплатники, які надають перевагу змістовній локальній журналістиці з історичним і морально-патріотичним ухилом.

Жанрова природа обраного продукту – це історико-публіцистичний цикл матеріалів, де поєднуються риси нарису та аналітичної статті. Така модель дозволяє глибоко розкрити тему, водночас зберігаючи легкість сприйняття та доступність для широкого кола читачів.

Таким чином, творчий задум був обґрунтований як потребами самої редакції у створенні якісного краєзнавчого контенту, так і професійним інтересом до історії журналістики, її жанрових трансформацій та ролі у збереженні культурної спадщини.

2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту

Авторський цикл публікацій у газеті «Рідний край» структуровано за хронологічно-тематичним принципом. Проєкт охоплює ключові періоди

розвитку місцевої преси Гадяча з початку XX століття до сьогоднішнього та подає їх у вигляді послідовних матеріалів, згрупованих за змістовими рубриками.

Загальна назва серії публікацій – «Як засновувалася та розвивалася гадяцька друкована преса на початку 20-го століття».

У весь цикл складається з восьми матеріалів, що не мають окремих підзаголовків. Вони поділяються за різними історичними періодами та висвітлюють життя Гадяцької преси в різних соціально-політичних обставинах.

1. Перший випуск циклу «Як засновувалася та розвивалася Гадяцька друкована преса на початку 20-го століття» вважається вступним. Цей матеріал виконує роль передмови до всього циклу публікацій. У ньому коротко окреслюється загальна історія розвитку гадяцької преси – від перших друкованих ініціатив початку XX століття до сучасності. Випуск пояснює мету й структуру циклу, підкреслює значення місцевої журналістики для збереження історичної пам'яті громади.

2. Другий випуск охоплює період від 1906 до 1917 року, що розповідає про створення першої друкованої газети в Гадячі – «Газети Гадячского земства», її редакційну політику, структуру, тематику та роль у громадському житті. Випуск висвітлює, як у виданні поєднувалися офіційні повідомлення, просвітницькі тексти та локальні новини. Аналізується вплив політичного клімату Російської імперії на зміст газети.

3. Третій випуск – про Гадяцьку пресу 1917–1919 років. У фокусі – короткотривалі газети, які виникали в період революційної нестабільності. Огляд видань, що використовувалися різними політичними силами як інструмент агітації. Особливу увагу приділено нетривалості їх існування, а також складним умовам друку та поширення в умовах боротьби за владу й контроль над територією.

Четвертий випуск циклу аналізує кілька маловідомих, недовговічних видань 1920-х років, які були носіями радянської ідеології. Розкриваються методи пропаганди, вплив політики українізації на місцеву пресу, проблеми

фінансування, цензури та редакційної автономії. Показано, як ідеологічні тексти співіснували з матеріалами про життя громади.

5. П'ятий випуск охоплює період 1930 – 1945 років. Охоплює складний період, коли преса виконувала переважно функцію інструмента репресивної пропаганди. Детально розглянуто зміст публікацій у роки Голодомору, особливості повідомлень про колективізацію, показові доноси. Також аналізується, як змінювався контент у роки Другої світової війни – під час окупації й після звільнення міста.

6. Шостий випуск присвячений післявоєнному періоду від 1945–1960 роки. Присвячений відбудові медіасфери після війни. Висвітлює початок хрущовської «відлиги», поступове послаблення ідеологічного тиску, зміну тональності газет. Аналізується відновлення регулярного видання місцевої газети, поява матеріалів із гуманітарною та просвітницькою тематикою, формування стабільної читацької аудиторії.

7. Сьомий випуск розповідає про функціонування гадяцької преси в умовах пізнього СРСР. Висвітлюються типові теми районної газети того часу – виробничі досягнення, передовиці, партійна хроніка. Показано, як газета адаптувалася до змін – від «застою» до періоду «перебудови». Також охоплюється роль редакції як посередника між владою та населенням, з прикладами локальних ініціатив.

8. У восьмому випуску йдеться про перетворення газети «Рідний край» у період незалежності. Розглянуто етапи боротьби за виживання друкованого медіа. Випуск завершується оцінкою поточного стану газети та її значення для гадяцької громади в умовах війни і глобальної цифрової трансформації.

Метою такої рубрикації є полегшення навігації для читачів та чітке виокремлення тематичних блоків. Такий поділ надає можливість більш ґрунтовно розповісти про столітню історію преси міста Гадяч.

2.3. Процес створення циклу публікацій

Робота над створенням авторського циклу публікацій у газеті «Рідний край» відбувалася поетапно та поєднувала як елементи журналістського дослідження, так і аналітичну роботу з історичними джерелами. Процес передбачав дотримання професійних стандартів журналістики, роботу з архівами, комунікацію з фахівцями, а також редакторське опрацювання матеріалів перед подачею до публікації.

Першим етапом стало формулювання загальної концепції публікацій. Виходячи з теми бакалаврської роботи, було вирішено зосередити увагу на ключових етапах розвитку гадяцької преси з початку ХХ століття до сьогодення, подаючи історичний матеріал у форматі хронологічно впорядкованих текстів. Основна мета полягала у висвітленні культурно-комунікаційної ролі преси в локальному середовищі, трансформації жанрової структури, тематичного наповнення та редакційної політики в різні історичні періоди.

У процесі підготовки текстів для циклу публікацій було залучено широкий і різноплановий масив джерел, що дозволило забезпечити глибину й фактологічну точність дослідження. Одним із основних джерел стали архівні випуски газет, які виходили в місті Гадяч у різні періоди, зокрема видання «Рідний край», а також його історичні попередники й аналогічні періодичні видання, що мали локальне значення.

Досліджувались не лише газетні архіви, а й документи, що містили інформацію про редакції гадяцьких газет.

Під час обговорення з головним редактором «Рідного краю» циклу «Як заснувалась та розвивалась Гадяцька друкована преса на початку 20-го століття» було узгоджено вісім матеріалів. Матеріал друкується в хронологічній послідовності. Тексти публікацій містять не лише інформацію про газети, але й надають читачам історичного контексту.

Після узгодження всіх деталей – почалося дослідження архівних документів і газет. Було проаналізовано й вивчено багато газет, наприклад:

«Газета Гадячского земства», «Рідний край», «Зоря», «Медицинский голос», «Будівник соціалізму» тощо.

Паралельно з вивченням документації досліджувалася й українська історія, оскільки саме історичний контекст надає тексту цінність. Після глибокого занурення в архівні матеріали та історичне тло розпочалася робота над структуруванням зібраного контенту. Було визначено тематичні межі кожної з восьми публікацій – відповідно до ключових історичних періодів (приблизно кожне десятиліття), які впливали на функціонування та трансформацію місцевої преси. Такий підхід дозволив не лише забезпечити логічну та хронологічну послідовність викладу, а й підкреслити зв'язок між соціально-політичними подіями в Україні та еволюцією гадяцьких медіа.

Кожен текст починав формуватися з укладання короткого тематичного плану: які джерела використовуються, які події висвітлюються, які постаті згадуються, який контекст потребує пояснення. Особливу увагу було приділено поєднанню аналітичного викладу з елементами художньо-публіцистичного стилю – для того, щоб матеріал залишався доступним і цікавим широкому колу читачів. Створення кожної публікації супроводжувалося пошуком супровідного ілюстративного матеріалу – сканів газетних шпальт і фрагментів архівних документів.

Після написання чернеткової версії тексту проводилася внутрішня перевірка на відповідність історичним фактам, дотримання стилістичних норм, а також погодження з редакцією. Часто редактор «Рідного краю» надавав додаткові рекомендації щодо стилістики, лаконічності або акцентів у викладі матеріалу. Всі правки вносилися з урахуванням збереження авторського стилю, але з обов'язковим дотриманням журналістських стандартів достовірності, точності, повноти та збалансованості.

Кожна публікація є не лише окремим текстом, а й логічною ланкою в загальному історичному ланцюгу, який простежує шлях місцевої преси від перших україномовних друкованих органів до сучасної редакційної моделі газети «Рідний край». Цей підхід дозволяє читачеві не просто отримати

фрагментовану інформацію про окремі епізоди, а цілісно побачити, як змінювалася роль друкованого слова в житті гадяцької громади впродовж більше ніж ста років.

Проект є діючим і має своє продовження. Ряд публікацій підготовлені до друку і прийняті редакцією «Рідного краю» до друку в наступних числах часопису. Над іншими матеріалами йде робота з вивчення архівних матеріалів і написання тексту. Проект продовжує жити.

III. ВИСНОВКИ

У ході виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи було комплексно досліджено історію місцевої преси міста Гадяч упродовж понад ста років – від перших друкованих ініціатив початку XX століття до сучасного функціонування газети «Рідний край» як загальноукраїнського видання. На основі вивчених архівних матеріалів, історичних джерел, свідчень та наукових досліджень було створено авторський цикл публікацій, який послідовно висвітлює ключові етапи розвитку гадяцьких друкованих медіа.

Дослідження дозволило підтвердити, що місцева преса, попри обмеження, цензуру й ідеологічний тиск у різні історичні періоди, залишалася важливим інструментом комунікації, збереження культурної пам'яті, формування ідентичності та відображення соціальних трансформацій. Газета «Рідний край», зокрема, пройшла складний шлях – від україномовного часопису в період революції 1905–1907 років до районного видання радянської доби та до сучасного суспільно-аналітичного медіа у незалежній Україні.

Створений цикл публікацій має не лише публіцистичне, а й дослідницьке значення, адже поєднує історичний аналіз, журналістські методи і краєзнавчий підхід. У процесі реалізації творчого задуму вдалося дотриматися головних журналістських стандартів – достовірності, точності, балансу та повноти інформації. Крім того, унікальність цього проєкту полягає в авторському трактуванні архівних фактів, адаптації історичного матеріалу до сучасних форматів подачі та створенні публікацій, орієнтованих на широку читацьку аудиторію.

Вивчення гадяцької преси дозволило зробити висновок про недооцінену роль локальних медіа в загальнонаціональному історичному наративі. Попри порівняно малу кількість академічних досліджень, локальна журналістика заслуговує на окрему увагу, зокрема як джерело вивчення впливу пропаганди, змін суспільної думки, трансформації журналістських жанрів і редакційної політики впродовж століття.

Отже, поставлені в роботі завдання були реалізовані: досліджено історію гадяцької преси, зібрано та проаналізовано джерела, створено структурований цикл матеріалів, що демонструє розвиток місцевих медіа як відображення змін у житті громади та країни загалом. Робота є прикладом того, як журналістські інструменти можуть бути ефективно застосовані для осмислення історичної тематики та актуалізації культурної спадщини.

IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кучернюк І. В. Часопис "Рідний край" у національно-культурному житті Наддніпрянщини: передумови заснування і діяльність (1905-1907 рр.) / І. В. Кучернюк // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету, 2014, Вип. 39, С. 49-53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npifznu_2014_39_10.
2. Матвієнків С.М. Регіональні медіа: дефініція поняття та особливості функціонування в умовах російсько-української війни 2022 року. Російсько-українська війна (2014–2022 рр.): історичні, політичні, культурно-освітні, релігійні, економічні та правові аспекти: Наукова монографія. Рига, Латвія: "Baltija Publishing", 2022. С. 992-999.
3. Сень А. Регіональні ЗМІ в сучасному суспільстві: функції, завдання та проблеми. Науковий блог. Національний університет "Острозька академія". URL: <https://naub.oa.edu.ua/rehionalni-zmi-v-suchasnomu-suspils/> (дата звернення: 22.05.2025).
4. Скрипченко І. В. Районна газета «Голос Посулля»: етапи розвитку та особливості функціонування: магістерська робота. Суми : СумДУ, 2016, 130 с.
5. Стеценко В. І. Цензура в українських губерніях Російської імперії в період "столипінської модернізації" / В. І. Стеценко // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки, 2018, Т. 29(68), № 1, С. 30-38. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2018_29\(68\)_1_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2018_29(68)_1_8).

V. ДОДАТКИ

Покликання та QR-код на гугл диск на якому зберігаються всі опубліковані в загальноукраїнському часописі «Рідний край» матеріали циклу «З історії місцевої преси України» за авторством Глухової Дар'ї Андріївни:

<https://drive.google.com/drive/folders/1xeZG5qjB27MFfNzWP2OchBdCmPDi0S3x?usp=sharing>

VI. АНОТАЦІЯ

Глухова Д. «Історія місцевої преси Гадячу від початку XX століття і до сьогодення в авторському циклі публікацій газети "Рідний край"»

Ключові слова: історія, місцева преса, Гадяч, цикл, газета, рідний край.

Цикл публікацій «Як засновувалася та розвивалася Гадяцька друкована преса на початку XX століття» створено з метою популяризації історії місцевої журналістики, на основі архівних джерел, історичних газет та аналітичного осмислення етапів становлення й розвитку преси міста Гадяч. У публікаціях використано жанри історичного нарису й аналітичної статті. Всі матеріали об'єднані в єдиний авторський цикл, надрукований у загальноукраїнському часописі «Рідний край».

Актуальність роботи полягає у приверненні уваги до малодослідженої теми – історії місцевих друкованих медіа, які впродовж XX–XXI століть були не лише інструментом комунікації, а й складовою культурної пам'яті регіону. Особливий акцент зроблено на періодах, коли преса виконувала пропагандистську функцію в умовах імперської цензури чи радянської ідеології, а також на сучасному етапі – у контексті цифрових трансформацій і змін редакційної політики.

Цикл складається з восьми тематичних публікацій, що висвітлюють ключові періоди: від перших газет початку XX століття до сучасного функціонування видання в умовах незалежної України. У роботі широко застосовано візуальні засоби – архівні фото, скан-копії газетних шпальт, фрагменти публікацій.

Авторський цикл публікацій, що є основою бакалаврської кваліфікаційної роботи, – приклад сучасної журналістики пам'яті та поєднання журналістської творчості з історичним дослідженням на локальному рівні.

Hlukhova D. «History of the local press of Hadiach from the beginning of the XX century to the present day in the author's cycle of publications of the newspaper "Ridnyi Krai"»

Key words: history, local press, Hadiach, cycle, newspaper, Ridnyi Krai.

The series of publications ‘How the Hadiach Printed Press was Founded and Developed in the Early Twentieth Century’ was created to promote the history of local journalism, based on archival sources, historical newspapers, and analytical understanding of the stages of formation and development of the press in Hadiach. The publications use the genres of historical essay and analytical article. All the materials are combined into a single author's cycle published in the all-Ukrainian journal ‘Ridnyi Krai’.

The relevance of the work lies in drawing attention to an under-researched topic - the history of local print media, which in the twentieth and twenty-first centuries were not only a communication tool but also a component of the cultural memory of the region. Particular emphasis is placed on the periods when the press performed a propaganda function under imperial censorship or Soviet ideology, as well as in the modern period - in the context of digital transformations and changes in editorial policy.

The cycle consists of eight thematic publications covering key periods: from the first newspapers of the early twentieth century to the modern functioning of the publication in independent Ukraine. The work makes extensive use of visual aids, such as archival photos, scanned copies of newspaper pages, and fragments of publications.

The author's cycle of publications, which is the basis of the bachelor's thesis, is an example of modern memory journalism and the combination of journalistic creativity with historical research at the local level.